

TIEDOTE

8.6.2015

Julkaistavaksi heti

Hallituksen on sitouduttava ihmisoikeuksiin vahvemmin

Toissa viikolla julkaistu uuden hallituksen strateginen ohjelma on ihmisoikeuksien osalta niukka. Uusi hallitus tavoittelee perustellusti suuria linjoja. ”Tuoreen pääministerin ja koko hallituksen on kuitenkin nyt tärkeää osoittaa strategista johtajuutta myös ihmisoikeuksien osalta. Ilman tätä on vaikeaa rakentaa hallituksen peräänkuuluttamaa luottamusta”, toteaa Ihmisoikeusliiton pääsihteeri Päivi Mattila.

Hallitusohjelmaan kirjattu terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen on tärkeä tavoite. On myös ilahduttavaa, että hallitus painottaa ihmisoikeuksien vahvistamista nimenomaan julkisten palvelujen toimintaperiaatteista linjatessaan. Monet esitetyistä leikkauksista ovat kuitenkin näiden tavoitteiden kanssa jyrkässä ristiriidassa. Mikäli perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeussopimukset ovat päätöksenteon perusta, viranomaisten pitää arvioida säästöjen vaikutukset oikeuksien toteutumiseen. Useassa Euroopan maassa on nähty, miten esimerkiksi sosiaali- ja terveyssektorin leikkaukset ovat heikentäneet haavoittuviin ryhmiin kuuluvien oikeuksia. Leikkaukset vaikuttavat myös eri tavoin eri sukupuoliin, ja sukupuolivaikutukset onkin arvioitava ennen leikkauksiin ryhtymistä.

Keskeiset ihmisoikeushaasteet puuttuvat hallituksen ohjelmasta

Vammaisten oikeuksien näkökulmasta hallitusohjelma sisältää useita kohtia, joilla voi olla negatiivisia vaikutuksia vammaisten henkilöiden elämään. Ohjelman toteutuksessa tulee pitää huoli siitä, että vammaisille ihmiselle välttämättömiä palveluita ei karsita eikä esteettömyysnormeista tingitä. Suomen on lähes viimeisenä EU-maana ratifioitava YK:n vammaisten oikeuksia koskeva yleissopimus pikaisesti.

Lapsen oikeuksien näkökulmasta hallitusohjelma sisältää myönteisiä asioita, kuten lapsen edun ja perhemuotojen moninaisuuden ottaminen lapsi- ja perhepalveluohjelman lähtökohdaksi. Ohjelmassa mainittu, sinänsä tervetullut lapsi- ja perhevaikutusten arviointi olisi ollut tärkeää tehdä jo koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja sosiaaliturvan leikkausten osalta. ”Leikkausten kielteiset vaikutukset kasautuvat erityisesti pienituloisille perheille sekä uhkaavat lasten oikeutta yhdenvertaiseen varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Lasten edun turvaaminen jää lyhyen tähtäimen säästöjen jalkoihin”, toteaa Mannerheimin Lastensuojeluliiton johtava asiantuntija Esa Iivonen.

Sukupuolten tasa-arvon edistämistä ei mainita lainkaan tavoitteena vaan todetaan miesten ja naisten olevan tasa-arvoisia. Tämä antaa ymmärtää, että hallitus näkee sukupuolten tasa-arvon jo toteutuneena asiana, vaikka Suomi on saanut YK:lta selkeitä moitteita ongelmista tasa-arvon toteutumisessa.

Hallitusohjelma painottaa sisäistä turvallisuutta. Ohjelmassa ei silti ole mainintaa naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisista toimenpiteistä. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisen Istanbulin sopimuksen toimeenpano ja sen osana turvakotien rahoituksen varmistaminen on ehdottomasti kirjattava hallituksen toimintasuunnitelmaan. ”Väkivaltaa ehkäisevillä toimenpiteillä saavutettaisiin sekä hyvinvointia että huomattavia säästöjä”, toteaa NYTKIS ry:n pääsihteeri Johanna Pakkanen.

Edellinen hallitus otti askeleita yritys vastuun edistämiseksi. Onkin suuri pettymys, ettei hallitusohjelma mainitse yritys vastuuta lainkaan. Yrityksille tulee tällä hallituskaudella asettaa sitova ihmisoikeuksia koskeva huolellisuusvelvoite.

Hallitusohjelmaan kirjattiin, että pakolaiskiintiö pidetään ainakin viime vuosien tasolla. Linjaus on valitettava, sillä maailmassa on tällä hetkellä eniten pakolaisia sitten toisen maailmansodan ja Välimerellä on hukkunut tuhansia pakolaisia ja siirtolaisia. Yhtenä ratkaisuna pidetään laillisten ja turvallisten maahantulokeinojen kehittämistä, jotta pakolaisten ei tarvitsisi turvautua vaarallisiin reitteihin. Suomen tulisi kantaa vastuuta pakolaisista osallistamalla komission ehdottamaan EU:n sisäiseen vastuunjakoon sekä kehittämällä EU:ssa aktiivisesti laillisia ja turvallisia maahantulon keinoja. Myös perheen yhdistäminen on turvallinen maahantulokeino pakolaisille, eikä sitä voi enää nykyisestä tiukentaa.

Me allekirjoittaneet järjestöt olemme vaatineet koko kevään ajan perus- ja ihmisoikeuksien toimintaohjelman valmistelua. Tätä edellytti myös edellinen eduskunta. Perus- ja ihmisoikeusohjelman laatiminen on kirjattava hallituksen tulevaan toimintasuunnitelmaan.

Inka Hetemäki, ohjelmajohtaja, Suomen Unicef ry

Frank Johansson, toiminnanjohtaja, Amnesty International Suomen osasto

Milla Kalliomaa, vt. pääsihteeri, Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Antti Karanki, puheenjohtaja, Trasek ry

Kalle Könkkölä, toiminnanjohtaja, Kynnys ry

Marjaana Laine, toiminnanjohtaja, Pakolaisneuvonta ry

Pirkko Mahlamäki, pääsihteeri, Vammaisfoorumi ry

Päivi Mattila, pääsihteeri, Ihmisoikeusliitto ry

Johanna Pakkanen, pääsihteeri, Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry

Milla Pyykkönen, pääsihteeri, Naisasialiitto Unioni ry

Marita Ruohonen, toiminnanjohtaja, Suomen Mielenterveysseura ry

Hanna Heinonen, toiminnanjohtaja, Lastensuojelun Keskusliitto

Aija Salo, pääsihteeri, Seta ry

Riitta Särkelä, pääsihteeri, Ensi- ja Turvakotien Liitto ry

Olavi Sydänmaanlakka, toiminnanjohtaja, Mielenterveyden keskusliitto

Sonja Vartiala, toiminnanjohtaja, Finnwatch

Lisätiedot:

Päivi Mattila, pääsihteeri, Ihmisoikeusliitto, p. 050 5368195

Esa Iivonen, johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, p. 050 4111 562
Johanna Pakkanen, pääsihteeri Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samar-
bete NYTKIS ry, p. 050 469 6242
Kalle Könkkölä, toiminnanjohtaja, Kynnys ry, p. 0500 503 516